

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6CoP/53/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3715200162
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislava Marková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3715200162.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: A. a Z. I. obaja narodení XX.júna XXXX, bytom ako otec, zastúpení Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny X. B., deti rodičov T. I., narodeného XX. G. XXXX, bytom I. XXXX/XX, X. B. a L. I., narodenej XX. G. XXXX, bytom J. X, XXX XX B., o návrhu matky na zníženie výživného, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 25. mája 2015, č.k. 5P/1/2015-35, v senáte jednomyseľne, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd zamietol návrh matky, ktorým žiadala znížiť rozsah jej vyživovacej povinnosti k maloletým deťom z doterajšej výšky 180,- eur na obe deti na 60,- eur na obe deti. Matka detí odôvodňovala svoj návrh tým, že od marca 2015 je na materskej dovolenke, pribudla jej ďalšia vyživovacia povinnosť, pritom je slobodnou matkou. Otec maloletých detí nesúhlasil so znížením výživného vzhľadom na zvýšené náklady na potreby detí. Okresný súd svoje negatívne rozhodnutie o návrhu matky odôvodnil skutkovým zistením, podľa ktorého predošlá úprava výživného na deti je z roku 2011. Rozsudkom tamajšieho súdu zo dňa 09.02.2011, č.k. 11P/111/2010-25, právoplatným 27.04.2011, bol určený rozsah vyživovacej povinnosti matky k maloletým deťom po 90,- eur mesačne. V tom čase matka maloletých pracovala v K., a.s. s priemerným mesačným zárobkom 580,- €, žila s priateľom, inú vyživovaciu povinnosť nemala, v roku 2009 ju otec maloletých vyplatil z bytu sumou 7.000,- €. Otec maloletých pracoval v spoločnosti O. E-O. T. Q., kde mal príjem okolo 500,- € mesačne. Žil s priateľkou. O návrhu matky na zníženie výživného na maloleté deti konal súd v roku 2012. Rozsudkom tamajšieho súdu zo dňa 08.03.2012, sp. zn. 3P/19/2012, právoplatným 16.03.2012 bol jej návrh zamietnutý. V tom čase skončila pracovný pomer s K. a poberala hmotné zabezpečenie ako nezamestnaná vo výške 400,- eur. Túto okolnosť okresný súd posudzoval v označenom konaní ako vzdanie sa príjmu bez dôležitého dôvodu.

V súčasnej dobe je matka na materskej dovolenke a poberá materské dávky vo výške 198,40 € mesačne. Pred nástupom na materskú dovolenku mala príjem v Q. Q., a.s., vo výške 812,- € mesačne netto. Matka detí nevlastní žiadny huteľný ani nehuteľný majetok. Spolu s priateľom žijú u jeho rodičov, ktorým prispieva na hypotéku sumou 200,- € mesačne a ostatné výdavky na domácnosť a stravu vo výške 300,- €. Spláca pôžičky po 200,- € mesačne K., ktoré má v úhrnnej výške 15.000,- eur. Partner matky má príjem okolo 530,- € mesačne netto. Matka sa s maloletými nestretáva, nad rámec výživného im ničím neprispieva. Otec detí má mesačný príjem 764,- € netto. Žije v spoločnej domácnosti s manželkou a jej dvoma deťmi z predošlého manželstva. Na maloletých má výdavky na školu, plaváreň, stravenky 20,- eur, karty na mlieko 5,- eur, pohybový krúžok 8,- eur mesačne a ďalšie náklady na oblečenie, topánky, ktoré je potrebné vzhľadom na ich vek kupovať častejšie. Deti sa venujú aj rôznym aktivitám - plávanie, lyžovanie, každoročne chodia do pobytových táborov, aktuálne idú do školy v prírode, kde je poplatok po 95,- eur. Deti majú ťažkosti s očami, s čím súvisia náklady na rámy a výmeny skiel. Na základe týchto skutkových zistení aplikoval ustanovenia § 78 ods. 1, § 62 ods. 1 a 2 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine a vyslovil právny záver, že v danom prípade nebola preukázaná zmena pomerov, na základe

ktorej možno znížiť výživné. Hoci matka maloletých nastúpila na materskú dovolenku, a teda jej príjem sa znížil, výživné žiadané matkou vo výške 30,- € na každé dieťa nedosahuje ani výšku minimálneho výživného, ktoré je každý rodič povinný platiť bez ohľadu na svoje pomery. Súd nemohol vziať do úvahy ani skutočnosti, že matka spláca úvery, nakoľko výživné má prednosť pred takýmito výdavkami, okrem toho matka maloletých žije v spoločnej domácnosti s priateľom, otcom jej dieťaťa, ktorý je riadne zamestnaný a teda má vyživovaciu povinnosť k dieťaťu, ktoré sa jej narodilo, ale aj k nej. Táto vyživovacia povinnosť otca dieťaťa kompenzuje zníženie zárobku matky v dôsledku materskej dovolenky. Naopak od poslednej úpravy výživného sa zmenili pomery na strane detí tak, že by bolo potrebné stanoviť vyššie výživné matke. Táto sa o deti absolútne a bezdôvodne nezaujíma. Navyše, suma 30,- € je sumou, ktorou otec maloletých nedokáže pokryť ani najzákladnejšie potreby maloletých. Títo navštevujú rôzne krúžky, venujú sa rôznym mimoškolským aktivitám, čo v prípade zníženia výživného by nebolo možné. Okrem toho, vzhľadom na ich vek je potrebné neustále im zakupovať nové oblečenie a zvýšené výdavky má otec i v súvislosti s ich zdravotným stavom. Súd dospel k záveru, že zníženie výživného absolútne nie je v záujme maloletých detí, a preto návrh zamietol.

Proti tomuto rozsudku matka podala včas odvolanie. Navrhla rozsudok okresného súdu zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p., alternatívne tento zmeniť podľa § 220 O.s.p. tak, že na deti bude prispievať úhrne na obe deti 100,- eur mesačne. Deklarovala uplatnenie odvolacieho dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p., ktorý spočíva v nesprávnom skutkovom závere okresného súdu. Vytýkala okresnému súdu, že sa vôbec nezaoberal a rovnako nevenoval pozornosť faktom, uvedeným v samostatnom návrhu na zníženie výživného. Okresný súd konštatoval, že jej príjem je príspevok rodičovskej dovolenky vo výške 198, 40 eur mesačne, že nevlastní žiadny hnutelný, ani nehnuteľný majetok. Žije s partnerom, ktorý je otcom jej novonarodeného dieťaťa, a to v dome jeho rodičov. Jej partner prispieva zo svojho príjmu 200,- eur mesačne na hypotéku na dom. Na ďalšie výdavky prispievajú 300,- eur mesačne a splácajú pôžičku 200,- eur mesačne. Celý príjem jej partnera je spotrebovaný na uvedené náklady. Rodičovský príspevok slúži na ich potreby s dieťaťom, pričom často sú odkázaní na finančnú pomoc od rodičov jej partnera. Vzhľadom na jej príjem, ktorý pozostáva z rodičovského príspevku, nie je v jej aktuálnych možnostiach prispievať na výživu detí 180,- eur mesačne. Okresný súd nevychádzal zo zákonnej úpravy v ust. § 62 ods. 2 Zákona o rodine, keď sa nezaoberal jej skutočnými a reálnymi schopnosťami a možnosťami, ako i majetkovými pomermi. Pokiaľ okresný súd v napadnutom rozsudku uviedol, že sa o deti vôbec nezaujíma, podľa jej názoru, okresný súd nadŕža otcovi, pretože uvedené nebolo predmetom dokazovania a súd nemá vedomosť, za akých okolností k tomu došlo. Domnieva sa, že v danej veci súd nepostupoval ako arbiter, ale suploval úlohu obdobnú s právnym zástupcom matky.

Otec detí v písomnom stanovisku k odvolaniu matky uviedol, že rozsudok okresného súdu považuje za správny, a preto ho navrhuje potvrdiť. Poukázal na kvantifikované náklady na potreby maloletých detí, ktoré sú mu zverené do opatery. Tvrdenia matky, že pristupuje zodpovedne k rodičovským povinnostiam nepovažuje za pravdivé, pretože je dlžná výživné za jeden mesiac, keď po nástupe na materskú dovolenku jej výživné nestrhol zamestnávateľ a nezaslala ho ani ona. K vyjadreniu pripojil doklad o splátkovom kalendári, ktorý mu poskytla súdna exekútorka JUDr. F. A., kde je zaznamenaná mesačná splátka na auto, ktorá je omnoho vyššia ako výživné, čo potvrdzuje fakt, že nie všetky tvrdenia matky detí sú pravdivé.

Matka detí vo vyjadrení k stanovisku otca uviedla, že predmetné motorové vozidlo nikdy nebolo jej výlučným vlastníctvom a neplatila leasing spoločnosti V. finančné služby (nemohla si to dovoliť). Súčasne pripojila listiny, že spomínané vozidlo bolo odcudzené.

Kolíznym opatrovníkom nevyužil svoje právo na písomné vyjadrenie k odvolaniu otca detí.

Krajský súd preskúmal vec v intenciách ust. § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. a zistil, že rozsudok okresného súdu je potrebné zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. O odvolaní matky detí rozhodol bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 214 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého pojednávanie nebolo potrebné nariaďovať.

Ust. § 163 ods. 1 O.s.p. umožňuje súdu aj bez návrhu zmeniť súdne rozhodnutia o výživnom na maloleté deti, ak sa menia pomery.

Citovaný procesný postup súdu bude možný vtedy, ak budú splnené hmotnoprávne predpoklady podľa § 78 Zákona o rodine, teda vtedy, ak súd zistí, že došlo k zmene pomerov. Pojem „zmena pomerov“ súdna prax interpretuje ako výraznú, kvalifikovanú, zmenu tých právne významných skutočností a okolností, ktoré boli predpokladom pre rozhodnutie súdu pri predchádzajúcej úprave rozsahu vyživovacej povinnosti. Zmena pomerov môže nastať tak na strane oprávnenej osoby. U detí to bude vzrast nákladov na kompletnú výživu, na základné, sociálne a kultúrne potreby. Významný vzrast nákladov na potreby detí je spojený spravidla s ich nástupom do školy, na vyšší stupeň školy, ale aj so vznikom špecifických potrieb (rôzne aktivity, zdravotný stav a pod.).

Na strane povinného rodiča sa za zmenu pomerov považuje zmena v jeho majetkových pomeroch, v jeho príjme (pri znížení musí ísť o objektívne okolnosti). Za zmenu pomerov považuje súdna prax aj vznik, prípadne zánik ďalšej vyživovacej povinnosti.

Konanie súdu vo veciach starostlivosti o maloleté deti je ovládané vyšetrovacou zásadou, preto bez ohľadu na procesnú iniciatívu účastníkov konania, súd je povinný ex offio zistiť všetky rozhodné skutočnosti pre posúdenie, či došlo k zmene pomerov a sú tu zákonné dôvody na zmenu predchádzajúcej úpravy rozsahu vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu. Súd v konaní o zmenu výživného porovnáva právne významne okolnosti pre určovanie výživného tak v dobe skoršieho, ako aj nového rozhodovania, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania.

V posudzovanej veci nepostupoval okresný súd v intenciách uvedených interpretačných pravidiel pri rozhodovaní o zmene rozsahu vyživovacej povinnosti - v danom prípade, pri posudzovaní návrhu matky detí na zníženie rozsahu jej vyživovacej povinnosti k maloletým deťom.

Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že okresný súd nemal pre svoje rozhodnutie spoľahlivé a úplné dôkazy, ktoré v zmysle ust. § 120 ods. 2 O.s.p. je povinný sám z úradnej povinnosti vyhľadávať a vykonať, pretože ide o vec, o ktorej súd môže začať konať aj bez návrhu (§ 81 O.s.p.).

Podľa § 132 O.s.p. predmetom úvahy súdu pri zisťovaní skutkového stavu, sú aj prednesy účastníkov v konaní a skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo.

Z výsluchu matky detí pred dožiadaným súdom vyplýva, že jej zárobok pred nástupom na materskú dovolenku bol 600,- eur mesačne netto (podľa potvrdenia zamestnávateľa bol jej čistý zárobok 812,- eur mesačne). Matka detí uviedla, že materské dávky jej budú +priznané vo výške 60% z platu. Okresný súd však vychádzal z toho, že matka má príjem 198,40 eur mesačne (podľa údajov zo sociálnej poisťovne z 30.04.2015).

Vzhľadom na uvedené, nemožno konštatovať, že príjmy matky detí boli spoľahlivo zistené, pretože nie je jasné, čo suma 198,40 eur predstavuje, keďže dávky v materstve a rodičovský príspevok sú dve rozdielne sociálne dávky. Z údajov v spise nie je zrejmé, aké sociálne dávky a v akej výške tieto matka poberá a od kedy. Tiež nie je spoľahlivo zistené, kedy pribudla matke detí ďalšia vyživovacia povinnosť, pretože v spise absentuje dôkaz o tejto okolnosti, pritom spoľahlivé a úplne údaje o príjmoch matky a o tom, že jej pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť sú právne významnými skutočnosťami pri posudzovaní jej návrhu na zníženie výživného, keď práve uvedené okolnosti sú považované za kvalifikovanú zmenu pomerov, na základe ktorých môže súd korigovať skoršiu úpravu výživného.

Úlohou okresného súdu bude preto žiadať údaje od Sociálnej poisťovne, od kedy a v akej výške sú matke detí vyplácané dávky v materstve a rodičovský príspevok, od matky detí vyžiadať rodný list maloletého dieťaťa pochádzajúceho z jej terajšieho vzťahu.

Je možné súhlasiť s okresným súdom, že zníženie výživného nie je v záujme maloletých detí. Zákonná úprava preto vychádza z objektivizácie okolností, ktorých existencia odôvodňuje zníženie výživného, teda musí ísť o okolnosti, ktoré spôsobili zníženie príjmu, prípadne zmenšenie majetku, avšak neboli vyvolané zavinením oprávneného rodiča.

V danej veci narodenie dieťaťa a s tým súvisiaci znížený príjem matky detí, i za situácie, že náklady na kompletnú výživu detí vzrástli, sú právne významnými skutočnosťami, ktoré odôvodňujú zmenu

doterajšej výšky vyživovacej povinnosti matky. V akom rozsahu je táto zmena opodstatnená a od kedy, bude predmetom dokazovania v priebehu ďalšieho konania pred okresným súdom.

Až po doplnení dokazovania v naznačenom smere a správnej aplikácii a interpretácii ust. § 78, § 62 Zákona o rodine okresný súd znovu rozhodne o návrhu matky.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.